A felmérés és az SMS közötti nem csekély különbségről

Roppant fontosnak tetsző nyilatkozatot tett a minap Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság elnöke.

– *Egy, a közelmúltban készült felmérés szerint a megkérdezetteknek több mint 70 százaléka bízik az igazságszolgáltatásban* – nyilatkozta több lapnak is, és hozzátette: – *annak ellenére nyilatkoztak így a 900 fős felmérés megkérdezettjei, hogy többségük tudott a móri fordulatról és az ügy a közvéleményt is foglalkoztatja*.

Minden kutató a klaviatúrájához kap ilyenkor, s szégyenkezve keresgélni kezd az interneten: ugyan miféle kutatás zajlott, micsoda felmérés készült ilyes eredménnyel, amely cáfolni tűnik az eddigieket. Hiszen utoljára két tudományos kutatásról tudtunk a bíróságokról.

A Szonda Ipsos ezerötszáz fős, a felnőtt lakosságot országosan reprezentáló mintán végzett vizsgálatáról,[1] amely viszont enyhén szólva sem ilyen adatokat közölt. Abban ugyanis a bíróságok munkáját 68 százalék vélte lassúnak; 62 százalék nem volt hajlandó azt felelni, hogy a bíróságok jól vagy nagyon szolgálják az emberek javát; és mindössze 29 százalék gondolta azt, hogy a bíróságok a politikától függetlenül működnek, a többiek vagy az ellenkezőjét gondolták, vagy bizonytalanok voltak efelől. A Szonda Ipsos azon kérdésére, hogy *Érvényt lehet-e szerezni ma Magyarországon a bírósági ítéleteknek?* – legalább ennyire lehangoló válaszok érkeztek: mindössze 27 százalék felelt igennel, viszont 48 százalék szerint attól függ, kivel szemben.

Majd az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet és az ELTE Jogszociológiai Tanszéke végzett felmérést, ezerfős országos reprezentatív mintán.[2] Náluk a megkérdezettek 44 százaléka egyáltalán nem, vagy csak kicsit bízik a bíróságokban, s mindössze 14 százalék fejezett ki teljes mértékű bizalmat. Sőt, a számok azt mutatták, a rendőrségben, a Magyar Televízióban, a Magyar Rádióban, a helyi önkormányzatokban, a Magyar Nemzeti Bankban, az ügyészségekben, az Állami Számvevőszékben is kicsit jobban bízunk, mint a bíróságokban. Olyannyira, hogy a bíróságoknál rosszabb „bizalmi indexet" már csak a biztosítótársaságok, a politikai pártok és a szakszervezetek kaptak. Súlyosbítja e helyzetet, hogy akiknek maguknak volt már bírósági tapasztalatuk, azok feleannyira sem bíznak e szervezetben, mint akik még nem jártak tárgyalóteremben.

Ezekről tudtunk eddig, Lomnici nyilatkozata tehát derült égből a villámcsapásként hatott. Kénytelen az ember ilyenkor utánaeredni: honnan való, milyen számokat idéz a főbíró úr. S ki is derül menten: mi az a „felmérés", amelyből tudományos alaposságú ismeretei erednek. A Vasárnapi Hírek kérdezte meg március 4-ei számának olvasóinak véleményét: „Tud-e bízni az igazságszolgáltatásban a móri nyomozás fordulata után?"

S a Vasárnapi Hírek olvasói közül mindazoknak, akik e kérdésre SMS-t küldtek a szerkesztőségbe, valóban 71 százalék igennel, 29 százalék nemmel voksolt. Ez volt: „a felmérés".

Biztos vagyok abban: az ÉS olvasóinak nem kell most írnom tudományos módszertanról, reprezentativitásról, közvélemény-kutatási etikai minimumokról. Mi több, arról sem: ahol ilyen intellektuális színvonal uralkodik, hogy erre merészel valaki hivatkozni – ott érthető, ha más téren is nagy bajok mutatkoznak.

Dr. Kende Péter

(Élet és Irodalom, 2007. március 23.)

---

[1] Szonda Ipsos: Lakossági vélemények a bíróságokkal kapcsolatban – személyes megkérdezésen alapuló közvélemény-kutatás a Magyarországon élő felnőtt lakosság körében. 2005. április

[2] Fleck Zoltán: Mennyire bízunk meg a bíróságokban? Élet és Irodalom, 2006. július 21.